

KRAJANSKÉ INFORMACE

Speciální vánoční vydání
prosinec 2011 a leden 2012

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:

e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

Redakce neručí za obsah zasláných příspěvků

poštovní adresa: Krajanské informace, PostNet suite 166, Private Bag X11, Halfway House, 1685

Obsah

Oznámení Zastupitelského úřadu v Pretorii	4
Výběr zpráv (listopad 2011)	4
Inzeráty/Oznámení	7
JIHOAFRICKÁ a ČESKÁ MĚSTA	8
SKLÁŘSKÉ HUMORESXY	11
ETIKETA	11
Česká republika v číslech a údajích	13
VLASTENECKÝ KALENDÁŘ	14
LEDEN	14
Zábava	14
a. ČEŠTINA	14
b. HÁDANKA	15
c. ČESKÉ OSOBNOSTI	16
d. RECEPTY	17
e. ZAJÍMAVOSTI 1	18
f. ZAJÍMAVOSTI 2	18
g. HUMOR	19
h. ZDRAVÍ	20
Správná řešení:	20

Titulní strana:

Model: **Jinx** Schuller - Cilliers
Fotografie: Tereza Cervinkova
Asistentka: Andrea Schullerova
Stylistka: Anette Schuller

*Happy birthday tooo youuu,
Happy birthday tooo youuu,
Happy birthday, dear Krajanské informace,
Happy birthday tooo youuu!!!
Hip hip hooray*

A ještě po našem:

Živijóóó, živijóóó, živijóóó!!!!

Vážení a milí krajané,

Úvodní píseň skutečně patří našim Krajanským informacím, které letos v prosinci slaví už 3. narozeniny. No a když už jim táhne na 4. rok, tak můžeme s klidným svědomím prohlásit, že jsou venku z dětských plen a nadšeně si razí cestu do další budoucnosti.

Z celého srdce děkujeme všem krajanům, kteří s námi na tomto měsíčníku spolupracovali a spolupracují, těm kteří nám do redakce sami napsali, i těm kteří je pravidelně čtou a za redakci prohlašujeme, že každé nové vydání pro vás připravujeme se stejným nasazením a elánem jako to první.

Výročí a vánoce zároveň budeme tentokrát oslavovat dvoučíslím (prosinec 2011 – leden 2012). Proto jsou dnes Krajanské informace trochu tlustší, aby vás vydržely bavit až do února.

Začínáme Zprávami, kde se jako vždy dozvíte zajímavé novinky z dění v České republice, ve městech se podíváme do Zahrady Čech, města Litoměřice, a v Číslech a údajích pokračujeme přehledem českých krajů. Osobností, se kterou se dnes blíže seznámíme, je Mistr Jan Hus. V Etiketě jsme se minule zabývali pánským oblečením, takže jistě nikoho nepřekvapíme, když si ve stejné rubrice dnes posvítíme na dámy.

Vánoční atmosféru vám pomůže navodit rubrika Zajímavostí a Recepty a protože vánoce jsou v JAR obdobím dovolených a cestování, přidáváme ve Zdraví dobré rady jak předejít nevolnosti na cestách.

Dále už pak jen samá zábava: Pro ty, kteří by si snad mysleli, že příliš tvrdě pracují nebo že je jejich zaměstnavatel využívá, tu máme kopii pracovního řádu z 19. století.

Příspěvek od pana Martina Slavíka, který vás jistě pobaví a za který moc děkujeme.

Náš druhý pravidelný korespondent, pan Jarda z Pretorie, nám tentokrát poslal příspěvky hned dva. První je pokračování vlastních vzpomínek z mládí, Sklářské humoresky, a druhý potěší především náročné luštitelé. Také mnohokrát děkujeme. Tajenku ale ve správných řešeních nenajdete, takže jestli se vám ji podaří vyluštit, můžete nám výsledek poslat rovnou do redakce. Dále pak Čeština, Humor, hádanka, záhady shody a náhody.

A jaká by to byla oslava, kdybychom pro vás neměli překvapení? Ano, ano, slabá. Proto pro vás máme zbrusu novou rubriku Vlastenecký kalendář, která nás bude celý příští rok informovat o slavných českých událostech a dnech, které stojí v daném měsíci za zmínku.

A aby bylo ještě lépe, přidáváme i prémii. Jde o velmi zajímavé povídání o českých penězích. Seznam a obrázky všech bankovek, které kdy v ČR od založení samostatného státu byly vydány, kdo byl jejich tvůrcem a

také co se za ně dalo koupit. Tuto obsáhlou přílohu, právě kvůli jejímu rozsahu, však můžeme zasílat pouze v elektronické podobě. Odběratelům, kteří Krajanské informace dostávají tištěné poštou, se moc omlouváme.

Všem čtenářům a jejich rodinám a blízkým přejeme překrásné vánoce, plné pohody a dobré nálady a do nového roku vykročte, jak vás každoročně nabádáme, zásadně a jediné pravou nohou.

Příjemné vánočně-narozeninové počteníčko a na shledanou v únoru.

Vaše redakce

Oznámení Zastupitelského úřadu v Pretorii

1. Rozpis konzulárních dnů v Kapském Městě do března 2012

Rádi bychom Vás informovali o rozvrhu pravidelných konzulárních dnů v Kapském Městě v následujícím období do března 2012, které se uskuteční na adrese Visegrádského domu (bývalého Generálního konzulátu ČR), Fleetwood Avenue 2, Claremont:

PROSINEC	ZAVŘENO
LEDEN 2012	16. a 17.1. 2012
ÚNOR 2012	20. a 21.2. 2012
BŘEZEN 2012	19. a 20.3. 2012

Úřední hodiny v těchto dnech budou od 9.00 do 14.30. Prosíme Vás, abyste se předem ohlásili a sjednali si schůzku na našem úřadě v Pretorii na telefonním čísle 012 4312380, abychom mohli efektivně naplnit náš i Váš čas.

2. Registrace občanů ČR (a to jak nových, tak již registrovaných...)

Krajané, registrujte se na Zastupitelském úřadě, abychom Vám mohli posílat naše Krajanské informace a další hodnotné informace ze ZÚ.

- Víte-li o Vašem kamarádovi, známém, který zprávy ze ZÚ nedostává, dejte mu/jí prosím na vědomí, že jsme rádi za každý kontakt od Vás, ať se přihlásí...;
- I Vy stávající, již registrovaní, ozvěte se prosím na ZÚ, abychom mohli zkontrolovat, zda Vaše kontaktní údaje máme v pořádku;

Vaše kontaktní údaje prosíme pište na e-mailovou adresu pretoria@embassy.mzv.cz nebo poštovní Embassy of the Czech Republic, P.O. Box 13671, Hatfield 0028-Pretoria nebo volejte na 0124312380 (Teresa). Děkujeme Vám.

Výběr zpráv (listopad 2011)

*Česká armáda po 12 letech ukončila své působení v Kosovu

Působení českých vojáků v misi slavnostně ukončil zástupce společného operačního centra ministerstva obrany plukovník Jaroslav Kankia. Společně s partnery jednotky podepsal protokol o předání základny do rukou Kosovanů. Poté předal symbolický klíč řediteli vodárny, která stojí v místě, kde se ještě nedávno rozkládala česká vojenská základna.

„Od této chvíle je celé toto nám pouze zapůjčené území opět a jenom jejich,“ řekl Kankia. Obyvatelům Kosova popřál klid pro práci do dalšího svobodného života a mír jak mezi nimi, tak se sousedními zeměmi. „Situace se rapidně zlepšila a je čas odejít, aby si Kosovo řešilo svoje problémy samo,“ dodal Kankia.

V Kosovu se v nedávné době objevilo napětí mezi etniky, které jeho území obývají. „Je to opravdu jenom lokální. V místech, kde žije srbská menšina, která se hlásí o určitá práva. Je to spíše politická záležitost, která se do ostatních částí Kosova nerozšířila,“ vysvětlil velitel posledního českého kontingentu major Josef Nejedlý.

Vojáci i jejich civilní partneři v průběhu ceremoniálu zavzpomínali i na své kolegy, kteří v Kosovu přišli o život. Minutou ticha uctili památku Ludka Severy a Vlastislava

Hendricha. Oba vojáci zahynuli v září 2002 při havárii obrněného transportéru.

V misi KFOR se vystříдалo více než 8000 českých vojáků z 23 jednotek. V některých věcech se jim vyrovnáme, v hodně věcech jsme dokonce lepší,“ řekl novinářům Kankia. Vojáci, kteří prošli Kosovem, podle něj nyní dále pracují například v Afghánistánu. Stažení z Balkánu tak armádě „uvolní ruce“ pro její hlavní úkol, který má ve válkou zmítané asijské zemi, dodal plukovník.

Česká armáda se pod velením Severoatlantické aliance účastnila mezinárodní mírové operace KFOR (Mezinárodní síly pro Kosovo - Kosovo Forces) od roku 1999 na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Jejím úkolem bylo dohlížet na dodržování míru mezi znesvářenými etniky.

Logistici, kteří českou základnu v posledních měsících rušili, odstěhovali zpět do ČR celkem sedm vlaků techniky a vojenského materiálu.

*Pražští kapsáři jsou stále brutálnější, s adventem jim začíná sezona

Pražští kapsáři se nejčastěji pohybují v dopravních prostředcích MHD. Jejich taktiky se sice příliš nemění, poslední dobou jsou ale agresivnější. Největším rájem zlodějů peněženek a mobilů jsou tramvaje číslo 22 a 9,

přestupní stanice metra a davy lidí u památek v centru města.

Praktiky kapsářů jsou agresivní, na hranici s loupežným přepadením. Příběhnou k člověku, který telefonuje, a mobil mu ukradnou přímo z ruky.

To samé zloději umějí udělat s foťákem nebo kabelkou. Ještě před časem takhle útočili z jedoucího kola nebo z auta.

S blížícím se adventním časem začíná kapsářská sezona. Lidé by si proto na kapsáře měli dávat ještě větší pozor.

1. Městská hromadná doprava

Úplně nejčastěji kapsáři okrádají cestující v metru, tramvajích a autobusech. Využívají tradičně tlačenic, takže se objevují na přestupních stanicích metra nebo na Národní třídě či náměstí Republiky, kudy jezdí nejvíc tramvají a tím pádem i nejvíce lidí.

Mezi autobusovými linkami "vítězí" číslo 119. Tady se zase zaměřují na turisty, kteří jezdí z Dejvické na letiště v Ruzyni.

2. Zloději mají rádi i památky

V pořadí druhým nejrizikovějším místem jsou památky. Opět místa, kde je vysoká koncentrace lidí. V centru to je například Karlův most, Staroměstské náměstí, zejména prostor před orlojem. Také ale Pražský hrad, Staré zámekové schody a ulice Na Opyši.

3. Obchodní centra

Zatímco do centra Pražan, který tam přímo nebydlí, zdaleka tak často nechodí, nákupnímu centru se alespoň několikrát do měsíce nevyhne téměř nikdo. První chyba je odložit kabelku nebo bundu do nákupního vozíku, kapsáři jsou rychlí a stačí opravdu jen pár vteřin nepozornosti a už není čím u pokladny zaplatit.

Pokud se podaří ubránit kapsáři přímo v obchodě, nepříjemná událost může následovat na parkovišti. Lidé často odloží své věci na sedačku auta a potom skládají nákup do kufru. Auto je odemčené a zloděj z něj poměrně snadno dokáže ukrást, co se namane.

4. Najíst se v restauraci

V podstatě stejné situace jako v obchodech nastávají v restauracích. Tady je největším lákadlem bunda přehozená přes židli anebo kabelka na zemi u stolu.

Na závěr policisté dodávají, že když už kapsář uspěje, je nejdůležitější mít alespoň přibližnou představu, kde se to stalo. Zkrátka vědět, jestli jsem peněženku měl/a například ještě v metru, nebo jsem ji naposledy viděl/a před cestou při placení v obchodě.

*Každý třináctý odsouzený v českých věznicích je cizinec.

Strážní se tak musí domluvit i s lidmi z Guiney či Senegalu. Cizinci znamenají pro věznice řadu povinností navíc: mají třeba právo vyslechnout poučení při nástupu do káznice v mateřštině. Jejich vyznání se pak odráží ve stravě i v denním režimu.

V současné době je v českých věznicích přes 23 tisíc odsouzených, z toho 1 722 cizinců. Nejvíc jich pochází ze Slovenska (573), Vietnamu (322) a Ukrajiny (172). Po nich co do počtu následují Poláci, Rumuni a Bulhaři.

Naopak pouze po jednom odsouzeném mají v České republice například státy jako Senegal, Kongo, Guinea, Kuba, ale i Austrálie, Slovinsko či Kanada. U pěti mužů se zatím nepodařilo státní občanství určit a dalších pět mužů je oficiálně bez státního občanství.

Jak s cizinci zacházet, upravuje zákon. Například úvodní poučení při nástupu do vězení má právo cizinec

vyslechnout v mateřštině. Na jeden rozhovor není takový problém sehnat tlumočníka, ale v běžném provozu věznice tlumočníci nejsou.

Mluvíci věznic připomínají, že odsouzení cizinců obvykle předchází jejich pobyt v Česku a vazba, kde pár základních českých slov pochyť a komunikace s Vězeňskou službou potom už není až tak složitá.

Pokud nastane případ, který je opravdu ojedinělý, že odsouzený česky vůbec neumí, je snaha o vzájemnou domluvu v angličtině, němčině či ruštině. Pokud ani to není možné, je požádán o pomoc odsouzený, který mluví stejným jazykem.

To umožňuje i další nařízení zákona. Podle něj se postupuje tak, aby cizinci stejné národnosti nebo hovořící stejným jazykem spolu mohli komunikovat.

Praktické je to i proto, že věznice mají povinnost umožnit cizincům číst knihy v jazyce, který ovládají.

Odsouzení dostávají literaturu ve svém rodném jazyce od svých blízkých, často dorazí knihy i z příslušných ambasad. Ve vězeňské knihovně jsou tituly zejména v angličtině, němčině, francouzštině a ruštině. V současné době je s ohledem na nedostatek peněz, další nákup literatury obtížný.

V plzeňské věznici dohlíží na cizince koordinátor, který spolupracuje zejména se sociálními pracovníky, vychovateli, ale i dalšími zaměstnanci věznice.

Zatím není znám případ, kdy nebylo možné se s vězněnou osobou domluvit. S odsouzenými, kteří pocházejí z exotických zemí, nebývá problém, neboť hovoří většinou anglicky.

O cizincích v českých věznicích se nedávno začalo mluvit v souvislosti s nařčením nigerijské organizace zabývající se lidskými právy. Ta tvrdila, že jsou Nigerijci odsouzení v Česku vystavováni diskriminaci a rasismu.

Nigerijci patří mezi vězněnými cizinci k těm početněji zastoupeným. V současnosti jich je za mřížemi devětatřicet. Vězeňská služba ale jakoukoli diskriminaci odmítá. Upozorňuje naopak na to, že u vězňů například přihlíží k jejich vyznání. Muslimům je dokonce přizpůsobena i jejich strava a denní režim.

*Česko se ve světě propaguje jako ideální místo pro běhání

Šéf společnosti Prague International Marathon Ital Carlo Capalbo se snaží do Česka nalákat bohatší turisty, mezi něž patří právě běžci. Chce Českou republiku propagovat jako místo, kde se lidé mohou zdravě odreagovat v krásném prostředí. A reakce běžecké veřejnosti jsou pozitivní.

"Proti Vídni a Budapešti ztrácíme kvalitní turistickou kategorii. Běžci jsou často lidé z vyšších příjmových skupin, žijí ve stresu a odreagovávají se během. Mnohdy se tady už byli podívat. To lze ale jednou, dvakrát. Pak už přijedete jen když můžete něco zažít. A my nabízíme Česko jako místo, kde se můžete zdravě odreagovat v krásném prostředí," říká šéf českého maratonu, který založil v roce 1995.

Svým nadšením nakazil i CzechTourism, agenturu na podporu cestovního ruchu, která se rozhodla podpořit běžeckou ligu Run Czech na turné po světě reklamní kampaní nebo brožurami.

Capalbo by chtěl přilákat na běhy až 81 800 lidí v roce 2014 a změnit obraz Česka ze země piva, hezkých holek a křišťálu na zemi aktivního životního stylu.

*Zemřel kreslíř Jiří Winter-Neprakta, Švandrlíkův dlouholetý kolega

V pražské vojenské nemocnici ve věku 87 let zemřel kreslíř, karikaturista, ilustrátor a humorista Jiří Winter - Neprakta. Gurmán, vášnivý sběratel a cestovatel je se svými kreslenými vtipy zapsán v Guinnessově knize rekordů.

Winter se narodil 12. července 1924 v pražských Holešovicích do rodiny skláře. Se svým tatínkem často chodil do pražské ZOO, kde zasklivali akvária. Od té doby se z něj stal vášnivý přírodovědec. Později studoval grafiku a přírodovědu.

Během druhé světové války byl více než rok vězněn za přechovávání zbraní. Jeho položidovská rodina skončila v koncentračním táboře, z něhož se vrátil pouze Jiří se svou maminkou. Ta s ním až do své smrti v 96 letech obývala společnou domácnost.

Winter na konci války absolvoval pochod smrti. Po komunistickém převratu rodina přišla i o sklenářský koloniál. S prvními ilustracemi živočichů ale Winter musel uznat, že ho láska k přírodovědě, již po válce krátce studoval, ho neuziví a začal se věnovat karikaturám.

První kresbu publikoval v roce 1948. Jeho obrázky obsahují široký záběr témat od historie přes sex, zvířata až po strašidla. Na svém kontě má kolem 40 tisíc kreslených vtipů, což mu vyneslo i zápis do české verze Guinnessovy knihy rekordů.

Winter je ovšem široké veřejnosti znám spíše jako dlouholetý kolega spisovatele Miloslava Švandrlíka. (Švandrlík zemřel ve věku 77 let v roce 2009.) Dvojice se dala dohromady na prvním ročníku festivalu Haškova Lipnice a dlouhá léta patřila ke kmenovým autorům humoristického týdeníku Dikobraz, který v roce 2004 pomohli obnovit.

Kromě vtipů Neprakta ilustroval desítky Švandrlíkových knih, včetně slavných Černých baronů. Rovněž vydal několik knih humoru, vytvářel reklamní plakáty, animoval film, nakreslil množství pohlednic a kalendářů.

Winter ovšem pracoval i s Bedřichem Kopečným, s nímž vymyslel pseudonym Neprakta - jako hříčku na skutečnost, že jejich vtipy byly v tehdejší budovatelské době neúčinné, nepraktické.

Poslední roky života byl Winter-Neprakta sice upoután na vozík, ale stále pracoval.

Trochu bude ta akupunktura bolet - už to nejsou ty jehličky, jako bejvaly!

Zpracovala: Mirka Schullerová

Inzeráty/Oznámení

Monika a David Riesovi hledají kontakt na svého dědečka Emila Riesa,

narozeného 6.4.1944 ve Zlíně, který žije -žil od roku 1970 v Kapském Městě. Moc děkujeme za jakékoliv informace.

Zprávy o něm, nebo jeho rodině posílejte,

prosím, na email: evajaneek@seznam.cz

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu.

Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)

Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku

www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513.

Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first.

Firma Czechafrica travel www.czechafrica.co.za hledá spolupracovníka: Tour guide Ičesky mluvící průvodce

Požadavky:

Záliba v cestování, dobrý kontakt s lidmi, schopnost řešit konfliktní situace, licence Tour guide (THETA)

Zašlete prosím životopis či info

na klara@czechafrica.co.za či klara@villaklara.co.za

Pan František Kubálek a jeho syn Tomáš Kubálek pátrají po panu **Antonínovi Kulhánkovi**, se kterým pan František studoval slévárenskou průmyslovku v Brně a velmi rád by s ním opět navázal kontakt. Pan Kulhánek po roce 1968 emigroval do Švýcarska a nyní žije v Jihoafrické republice. Veškeré informace o panu Kulhánkovi posílejte prosím na adresu kubalekt@seznam.cz, nebo telefon +420 774 830 878.

Pan Jiří Čermák hledá svého bratra Radka Čermáka, narozeného dne 19. 11. 1967 v Kladně, který v roce 1998 odešel do JAR. Pana Jiřího Čermáka lze kontaktovat na adrese: PS 2/B-3, 713 02, Ostrava

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Naučte se šít jako profesionálky a oblékejte se podle svých představ.
KURZY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů.

Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE **0834484795 – Petra**

JIHOAFRICKÁ a ČESKÁ MĚSTA

LITOMĚŘICE

Litoměřice (německy Leitmeritz) jsou okresní město na soutoku Labe a Ohře v severních Čechách (Ústecký kraj). Královským městem se staly v rozmezí let 1219 a 1228. Historické jádro města je již od r. 1950 městskou památkovou rezervací, v níž je zahrnuto celkem 44 ulic a 9 náměstí. Ve městě sídlí biskupství litoměřické diecéze. Město leží na jižním úpatí Českého středohoří na pravém břehu řeky Labe, do něhož se na protější straně Labe od jihu - od blízkého města Terezín - vlévá řeka Ohře. Litoměřice mají jedno z nejteplejších klimat v České republice, proto se na svazích Labe odedávna pěstuje vinná réva. V blízkosti města se nachází vrch Radobýl, který tvoří přirozenou dominantu města.

Historie

Litoměřice náleží mezi nejstarší česká města. Vznik tohoto královského města spadá mezi roky 1219 a 1228 (nelze více zpřesnit). Královské město si od 13. do 17. století udrželo dominantní postavení mezi městy celé severní poloviny Čech. Důkazem je množství práv a privilegií, jimiž je různí čeští panovníci, včetně Karla IV., obdařili. Nejzávažnější bylo právo skladu a právo mílové, jimiž se mohlo pyšnit opravdu jen málo českých měst. Právo skladu znamenalo, že každý obchodník, který plul po Labi (např. do Pirny či Drážďan), musel své zboží v Litoměřicích vyložit a tři dny na zdejším trhu nabízet. Teprve potom mohl ve své cestě pokračovat. Stávalo se velmi často, že tak jeho cesta v Litoměřicích skončila. V oněch dobách Litoměřice byly jedním z nejdůležitějších říčních přístavů na Labi. Právo mílové měla na severu Čech pouze dvě města, mimo Litoměřic ještě Most. V okruhu jedné české míle nesměla být provozována jakákoliv výdělečná činnost (řemeslo, hospoda apod.). Velikost české míle kolísala, mívala až 10,5 kilometrů.

V roce 1655 se město stalo centrem nově zřízené litoměřické diecéze. Za komunistického režimu zde také sídlila Teologická a bohoslovecká fakulta.

Převážně české Litoměřice zažily po porážce stavovského povstání (1620) příliv německého etnika, v menší míře také italského. Přesto byla čeština stále hlavním jazykem, a to až do tereziánských a josefínských reforem (od roku 1739 pronikla němčina do městských knih, od roku 1775 byla němčina vyučovacím jazykem městské školy).

Slavný český básník Karel Hynek Mácha přišel do Litoměřic v druhé polovině září 1836, aby si zajistil na doporučení přítele Aloise Pravoslava

Trojana místo advokátního koncipienta u advokáta Josefa Filipa Durase. Na toto místo nastoupil 29. září, podle jiných pramenů 1. října. Bydlel v pronájmu v domě č.p. 177 na Janských schodech, který patřil ševci Franzí Lorenzovi. V domě byla kromě obuvnického krámu vinárna. Máchův byt byl v prvním patře a skládal se z předsíně a dvou pokojů. V Litoměřicích kolem 20. října Mácha onemocněl, ale již 23. se účastnil hašení požáru. Nemoc se vrátila na začátku listopadu, 5. se Máchovi přitížilo a 6. listopadu 1836 zemřel. Pohřben byl v Litoměřicích 8. listopadu, v den, kdy se měl oženit s Eleonorou Šomkovou. Pohřbu se účastnil básníkův bratr Michal Mácha. Máchův hrob byl delší dobu neoznačený a zpusťlý, v roce 1846 byl především zásluhou Karla Havlíčka Borovského náhrobek opatřen datem narození a úmrtí a citátem „Daleká cesta má, marné volání!“ Dne 1. května 1861 byl z popudu litoměřických bohoslovců na litoměřickém hřbitově nedaleko Máchova hrobu odhalen pomník a na domě, kde zemřel, pamětní deska. Pamětní deska byla během protičeské manifestace 15. prosince 1897 stržena a zničena. Znovu byla na dům umístěna až v roce 1936 a v téže roce byla vedle litoměřického divadla odhalena socha Karla Hynka Máchy od sochaře Václava Blažka. V roce 1938 po německém záboru československého pohraničí byly deska i socha opět odstraněny. Na začátku října 1938 byly díky tehdejšímu guvernérovi Národní banky Karlu Englišovi Máchovy ostatky hrobníkem Hansem Knoblochem v Litoměřicích exhumovány a převezeny do Prahy. Máchův pomník na hřbitově byl rozebrán československými vojáky ustupujícími ze záboru a rovněž převezen do Prahy. Po vyhlášení čs. nezávislosti se Litoměřice připojily

k nově vzniklému státnímu útvaru Německé Čechy. Litoměřice byly posledním městem Deutschböhmen, které se vzdalo invazním čs. armádám až 27. prosince 1918.

Do konce druhé světové války převažovalo taktéž především obyvatelstvo německé národnosti. Po Mnichovu proto nespádaly pod Protektorát Čechy a Morava, ale patřily do Sudet, které byly přičleněny k Hitlerově Velkoněmecké říši. Převážná část dnešního českého obyvatelstva se do města přistěhovala, podobně jako jinam do Sudet, až po poválečném vysídlení obyvatelstva německé národnosti.

Blízký vrch Radobýl je mimo jiné také proslulý tím, že z něj prý vůbec naposledy utíkal Karel Hynek Mácha. Poté smrtelně onemocněl. Znovu se vrch do historie zapsal během Druhé světové války, kdy v chodbách pod jeho povrchem byla nacisty vybudována rozsáhlá podzemní továrna Richard, jejíž chodby sahaly až pod nedaleký vrch Bídnice. Pro účely výstavby podzemní továrny Richard nacisté v Litoměřicích zřídili menší koncentrační tábor.

Od roku 1852 mělo město status okresního města. Až do roku 2002, kdy byly okresní úřady zrušeny, zde sídlil okresní úřad. Dnes jsou Litoměřice obcí s rozšířenou působností.

Litoměřice bývaly také, spolu s nedalekým Terezínem, významným vojenským městem. Ve městě se nachází hned dvoje velká kasárna. Po roce 2000 byla armádou prakticky opuštěna.

Z novodobých dějin města jistě stojí za zmínku velká katastrofální povodeň v srpnu roku 2002, která výrazně postihla (tak jako většinu obcí a měst ležících při řece Labi) především celou dolní část města a která zcela znemožnila jinak velmi silný silniční provoz přes řeku, neboť

došlo k zaplavení čtvrti Želetice na levém břehu Labe.

Hospodářství

V Litoměřicích existoval od roku 1720 až do roku 2002 pivovar, který donedávna sídlil prakticky v samém centru města nedaleko od Mírového náměstí. Původní historický zámecký pivovar, založený roku 1858, byl roku 1939 zlikvidován a místo něj byly postaveny velké mrazírny. V 90. letech 19. století vznikla Koželužna Plunder & Pollak, která dnes již nefunguje. Ve městě se také delší dobu vyrábí kovový nábytek. Z původního státního podniku pak v 90. letech 20. století vznikla současná továrna pro výrobu nábytku Kovobel.

Velký hospodářský a společenský význam má i výstaviště známé pod názvem Zahrada Čech, kde se konají výstavy po celý rok, ale nejznámější z nich je stejnojmenná výstava, která se koná každý rok v září.

Město a jeho okolí je též velmi známé jakožto významné zemědělské centrum. Celostátně je známé především tradičním ovocnářstvím a zelinářstvím provozovaným prakticky na celém území Litoměřicka. Také proto je okolní úrodný kraj v dolním Polabí i Poohří lichterově označován jako Zahrada Čech. Litoměřice, díky své poloze a teplému klimatu, leží v tradiční vinorodné oblasti. Pěstování vinné révy a následná výroba vína má ve městě velkou tradici, stejně tak je tomu i v několika dalších okolních vinařských obcích (Žalostice a Velké Žernoseky), které se nachází nedaleko od města směrem po proudu řeky Labe.

Projekty realizované na počátku 21. století

Mezi nejdůležitější patří rekonstrukce historického centra města, rekonstrukce hradu, od listopadu 2006 se hloubí zkušební vrt pro geotermální elektrárnu, který by měl skončit v hloubce 2500 m. Pokud budou výsledky měření příznivé, budou se hloubit další dva produkční vrty do hloubky až 5000 m. Elektrárna bude fungovat na metodě HDR a

bude první ve střední a východní Evropě. Metoda spočívá v tom, že se do jednoho vrtu vhlíží voda, a ze druhého se čerpá, přičemž se voda v hloubce ohřívá. Jedná se o uzavřený oběh média - vody. Tepelná energie se bude měnit na energii elektrickou. V zimním období se bude energie využívat především pro vytápění domů a bytů, v létě naopak pro výrobu elektrické energie. Náklady na vybudování vrtů a geotermální elektrárny se odhadují na 1,11 miliardy Kč, na jejich krytí se bude podílet i Evropská unie. Dále byl vybudován park „U hvězdárny“. V současnosti se jedná o rozsáhlé rekonstrukci Jiráskových sadů, největšího litoměřického parku. V roce 2010 se za pomoci Ústeckého kraje podařilo dokončit most Františka Chábery přes řeku Labe, který pomohl vyřešit a zlepšit dopravní situaci ve městě.

Pamětihodnosti

Pozoruhodné je centrální Mírové náměstí, kde stojí architektonicky cenné domy. Některé z gotických domů ve městě patří mezi nejstarší trvale obývané domy v rámci celé České republiky.

Litoměřická radnice byla postavena ve stylu saské renesance, proto na ní najdeme řadu prvků blízkých gotice. Nyní v ní sídlí místní vlastivědné muzeum. Dům „Kalich“, zvaný též „Pod Bání“, patřil Mrázům z Milešovy, kteří byli v 16. století nejbohatšími lidmi ve městě. Jako většinu litoměřických renesančních staveb jej postavil Ital Ambrogio Balli. Na střeše domu se nachází zvláštní vyhlídková terasa známá jako litoměřický kalich, která kdysi sloužila svým pánům k odpočinku i schůzkám při víně. Dům má nyní empírovou průčelní fasádu, zjednodušenou v 50. letech 20. století. V současnosti zde sídlí Městský úřad v Litoměřicích. Další renesanční dům „Černý orel“ sehrál významnou roli v době povstání panstva proti Ferdinandovi I. v 16. století. Postavil jej taktéž A. Balli. Narozdíl od domu Pod Bání si uchoval původní vzhled se skvostnými sgrafity. Dům „U Pěti panen“ postavil okolo 1725 Octavio Broggio, čelní

tvůrce litoměřického baroka pro jednoho ze svých polířů. Patří mezi nejkrásnější

české barokní měšťanské domy.

Kostel Všech svatých v rohu náměstí je původně gotický, nyní barokní, má renesanční stanové střechy. Postavil jej opět Octavio Broggio, tentokrát se svým otcem Guiliem. U kostela stojí zachovaná gotická městská věž. Kostel Zvěstování Panny Marie představuje vrchol tvorby Octavia Broggia. Je barokní a původně ho vlastnili Jezuité. V jeho blízkosti

stojí barokní budova jezuitského semináře a koleje od téhož stavitele. Minoritský, původně dominikánský kostel sv. Jakuba je barokní stavbou opět od Octavia Broggia. Kapucínský kostel svatě Ludmily je dílem Jana Kocha z Ústí nad Labem z roku 1656. Kostel svatého Vojtěcha je zmiňován poprvé již roku 1363. V letech 1703 až 1708 jej barokně přestavěl Octavio Broggio, patrně podle návrhu svého otce Giulia z roku 1689.

Katedrála sv. Štěpána je barokní z let 1664 až 1668. Postavil jej z Prahy povolaný stavitel Domenico Orsi a na stavbě se zřejmě podílel i Giulio Broggio. Biskupství je v Litoměřicích od roku 1655. Součástí biskupství je rovněž barokní biskupská rezidence od Giulia Broggia, barokní kanovnické domky se secesní kulisovou fasádou a věž katedrály, postavená již v novobaročném slohu v letech 1883 až 1889 litoměřickým stavitelem Franzem Sanderem podle návrhu vídeňského architekta Heinricha Ferstela.

Městské divadlo Karla Hynka Máchy patří mezi první česká kamenná divadla, vzniklo již roku 1822. Budova divadla je empírová.

Z novostaveb jsou ve městě architektonicky cenné například budova základní školy v ulici Boženy Němcové, Hospic svatého Štěpána a dům Johannahof v Palachově ulici. Technicky a architektonicky cenný je jak starší Tyršův most přes Labe tak i nový most Františka Chábery.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

Říjen 1870

Pracovní řád pro úředníky

1. Denně před začátkem pracovní doby jsou povinni úředníci důkladně zamést kancelář, vybrat popel z kamen a utřít prach.
2. Úředníci zodpovídají dále za to, že kancelář bude vždy řádně vytopena.
Potřebné palivo obstarají na svůj náklad.
3. Soukromé rozhovory jsou v pracovní době nežádoucí.
4. Řádná pracovní doba jest 12 hodin denně.
V případě potřeby musí každý úředník pracovat bez vyzvání přes čas.
5. Jakákoliv politická činnost úředníků má za následek okamžité propuštění.
6. V kouření a požívání lihovin se očekává od úředníků zdrženlivost.
7. K dámám a výše postaveným osobám se úředník chová slušně.
8. Jako četba se doporučuje bible.
Není námitek proti jiným knihám, pokud jsou tyto mravně nezávadné.
9. Povinností každého úředníka je péče o zdraví.
V případě nemoci není nárok na mzdu.
Každý úředník, který má pocit odpovědnosti, by si měl proto pravidelně ukládat ze své mzdy přiměřenou částku pro případ nemoci či jiné nepředvídané potřeby.
10. Úředníci se nesmějí při práci mýlit.
Kdo se při své práci dopouští častěji chyb, bude propuštěn.
11. Kdo odporuje šéfovi, dokazuje tímto, že před ním nechová potřebné úcty.
Z této skutečnosti se vyvodí důsledky.
12. Úřednice jsou povinny vésti zbožný a cudný život.
13. O dovolenou mohou úředníci žádati jen z naléhavých rodinných důvodů.
Tato je však neplacena.
14. Úředníci nechtějí stále na mysli, že tisíce jiných osob jsou ochotny okamžitě nastoupiti na jejich místa.
15. Úředníci nesmějí nikdy zapomenouti, že jsou svému principálovi povinni vděčností, neboť je jejich živitelem.

SKLÁŘSKÉ HUMORESKY

Příspěvek od pana Jardy z Pretorie

Po absolvování vysoké školy jsem s čerstvým diplomem nastoupil na umístěnku do skláren v Novém Boru do technického oddělení. Přivítali mně čtyři "postarší" pánové (proti mně - ve skutečnosti jim bylo, jak jsem později zjistil, tak něco kolem 40!). Můj budoucí šéf se na mně podíval a řekl: "Tak to je fajn že jsi tady, ale teď si zajdi do skladu vyfasovat montérky. Tamhle za nádražím je sklárna a zajdi tam za huťmistrem. Řekni mu, že Tě tam posíláme a zůstaň tam tak alespoň tři měsíce, aby jsi se naučil všechny práce v huti. Pak se vrať!". Tak to tedy bylo přivítání, něco takového jsem nečekal. A tak jsem se učil "šmelcovat" (tavit), kmenařit, u "verkštatů" držet formu, odnášet výrobky do "tamprovem" (chladicích pecí), opukávat, ba i huťmistrovat. Dokonce, když už mně, mistři skláři, začali nějak akceptovat, nechali mně, o přestávce a pod jejich dozorem, občas "foukat". Byly to zatraceně tvrdé tři měsíce! V Chřibské u Rumburka byla menší huť s 10ti-pánvovou pecí. Na jedné straně byly čtyři učňovské dílny, kde se učňové učili foukat. Na druhé straně byly čtyři provozní "verkštaty". V jednom z těch "verkštatů" pracoval jeden mladší sklář, ale práce u pece se mu nějak moc nelíbila. Jednoho dne podal výpověď a dal se naverbovat k SNB. Stal se pochůzkářem. Což o to, v létě to šlo, ale v zimě to bylo horší. Hodně sněhu a často mráz. A tak se nový člen SNB často rád zastavil v huti, aby se, k velkému obveselení sklářských mistrů, trochu ohřál. Jednoho takového zimního dne, když venku

pěkně mrzlo a on se u pece ohříval, přišel k němu jeden z mistrů a řekl mu: "Vsadím se s Tebou o stovku, že Ti můžu nalít půllitr vody do kapsy a nebudeš vůbec mokrý!" Mírně natvrdlý nový pochůzkář říká: "To je přece blbost - to přece nejde." Mistr mu na to odpověděl: "Tak se vsaď!" K sázce došlo. Nový příslušník SNB nastavil kapsu a mistr mu tam nalil půllitr špinavé vody ze škopku, ve kterém se máčely dřevěné formy. Po chvíli kabát uniformy byl mokrý a voda mu tekla i po kalhotách. Mistr, který se s ním vsadil mu za velkého smíchu všech okolo říká: "Tak promiň, ono to nevyšlo, tady máš tu stovku!" Postižený člen SNB sakroval a zuřil: "Vy pitomci, to byl blbý vtip, jak já mám teď jít takhle mokrý do té zimy!". Na ředitelství podniku měl kancelář hlavní mechanik, zrovna přes chodbu proti mojí kanceláři. Jednoho dne byli všichni členové jeho oddělení někde po sklárnách, a v kanceláři zůstala jen jedna Němka. I po odsunu Němců jich zůstalo na Novoborsku dost. Museli se snažit mluvit česky, ale ta jejich čeština byla obyčejně prapodivná. Toho dne, dost pozdě odpoledne, začal v kanceláři vyzvánět telefon, ale ona se k němu nijak vzlášt' nehrnula. Když ale telefon nepřestal vyzvánět, nakonec se zvedla a ohlásila se. Volající se zřejmě domáhal mluvit s hlavním mechanikem. Její odpověď zněla: "Nény any nyc, a nebudela any pšijít!" Jestli tomu volající rozumněl, nevím, Snad ano!

-jb-

ETIKETA

Dámský šatník. Buďte vždy in!

8. kapitola - Leccos se v dámském oblékání změnilo a něco již zcela vymizelo. Tak například dělení oblečení na pracovní, vycházkové, společenské a pro volný čas. Zcela se také změnilo pojmy oděvu „na všední a sváteční“. Co zůstává? U žen hrozí nebezpečí, že se obléknou moc mladě, dívky mají sklon k opaku. Madame Chanel doporučovala ženám promyšlenou jednoduchost a my přidáváme vlastní styl.

Váš první kritik? Zrcadlo!

Ženy obecně podléhají daleko víc lákadlům módy než muži. Ale, i když jste jakkoliv uhranuté módou, dávejte na některé věci pozor: Aby módní trendy nevítězily nad soudností a vkusem.

I když denně cvičíte, přijměte vlastní tělo a naučte se umění oblékat. Vaším kritikem je zrcadlo, zobrazující celou postavu. Držte si jistou odměřenost vůči módě, nemělo by dojít k vaší závislosti na nejnovějších modelech. Zářivý luxus oblečení s četným počtem nul na visačce, nemá rovnítko s citlivým výběrem stylu pro vás. A pak, držte na uzdě přílišnou zdobnost doplňků na jednom outfitu! Vyhněte se trendům, ze kterých nemáte potěšení. A ještě jedna moudrost - vzdělaná a zkušená žena nikdy nepoměruje vzhled jen hmotným bohatstvím.

Pravidla základního šatníku

Základní šatník chápejte jako základní vklad a zároveň banku nápadů pro váš osobitý styl. Měl by odpovídat vašemu vzhledu a způsobu života. Se základními součástmi, které šatník obsahuje, bude každá další proměna a variace mnohem snadnější.

Zimní oblečení

Nejuniverzálnější možností je klasický styl s kombinací prvků mužského a dámského oblečení. Do sestavy zimního šatníku započítejte dva kostýmy - sukňové i kalhotové, jeden tvídový či v tmavé neutrální barvě, druhý dámský, se sukni a sakem. V současné době se považuje za kostým i klasický džínový (nikoliv tedy s obnošeným vzhledem). Do kostýmů patří nejen halenky (jedna z nich by měla mít bílou barvu), ale i zimní topy.

Své tradičně stabilní místo má vlněný tenký pulovr (měla byste na něj bez problémů obléci sako). K dalším součástem patří pouzdrové šaty (spolu se sakem máte hned o jeden kostým víc), jedna sukně a více typů kalhot - manšestrové, denimové, buklé. Vhodná je kromě kabátu (s různou délkou, měl by se volně oblékat přes sako) také nylonová bunda (pokud má odepínací rukávy, máme hned k dispozici módní typ vesty). Dlouhý plášť sluší každé ženě. Nenoste přes něj ovšem pásek a důležitá je univerzální barva.

Letní oděvy

Jaro/léto - teplé období roku je k vašemu oblečení daleko tolerantnější. Základní ladění vám stanoví profesní zájmy, ale léto je léto! Mezi základní kousky oblečení patří sako (bluzon, blejzr - i bez podšívky, jednobarevné). Jistě také oceníte univerzálnost pouzdrových šatů à la Jackie Kennedyová. Praktický je také svetřík nebo vesta se zapínáním, tzv. twinset. Velmi módní jsou dlouhé maxisvetry, které vypadají senzačně k rourovým kalhotám. A při nákupu každého kousku oblečení sledujte etikety s popisem složení materiálu, využívejte totiž nejen strečové, ale i technologické novinky prodyšných materiálů - které rychle odvádějí vlhkost a jsou dokonce ve vedru báječně prodyšné. Do základního šatníku patří kvalitní komplety spodního prádla, spodnička či kombiné.

Tipy:

- Oblečení do základního šatníku kupujte s rozvahou, nejde o nejmodernější výkřiky.
- Všechno, co jste rok nevzala na sebe, ze šatníku vyřadte. Platí to také pro oděvy s velikostí, ke které se už zřejmě nevrátíte.
- Černá barva s přibývajícím věkem působí ostře a tvrdě. Pak zvolte jinak barevný základ (šedá, modrá). Ke každému typu ženy jsou vhodné některé teplé nebo studené doplňkové barvy.
Žena má zůstat ženou! Za posledních deset let došlo k velkému posunu v dámském oblékání. Podnikatelky, manažerky, mladé aktivní ženy nemusí na rozdíl od pánů chodit již tak konzervativně oblékané. Nosí oblečení, které je in, velmi módní, ovšem ne vyzývavé. Důležité je umění vyjednávat a mít přirozenou autoritu než „mužský“ způsob oblékání.

V čem do společnosti?

Ve společenském chování přetrvával dlouho model etikety, ve kterém svým oděvem udával tón oblečení partnerky muž. Ovšem všechno se vyvíjí, a dámské oblečení do společnosti už jistě nemůžeme označit za

konzervativní. V každém případě je dobré, pokud se partneri dopředu na typu oblečení dohodnou. Jediné pravidlo, které nyní skutečně platí, bychom mohli nazvat - vzájemná sounáležitost. Vést by vás měl také cit... Ovšem zcela nekompromisně k top pánskému oblečení do společnosti, smokingu, patří k dámě dlouhá róba.

K žaketu a malému společenskému oblečení si žena obléká povětšinou: elegantní kostým, komplet (šaty a plášť), malé černé šaty, vhodné boty a punčochy, decentní šperk, nenápadné doplňky. Večerním šatům (tzv. malým) se také říká společenské nebo koktejlové šaty. Stále častěji se ale dáma objevuje v dlouhé róbě, nejen když na pozvánce stojí „Robe longue“. O takových šatech platí, že by měly být až na zem, tj. mírně se courat, vidět z nich by měla být pouze špička bot. Šaty mají hluboký výstřih. Samozřejmě bývají i dlouhé rukavice, někdy si dámy přidávají k šatům bolero se zkrácenými rukávy (či pelerínku).

Tím, jak se vyvíjí i pánské oblékání (nepoužívá se frak, ale nejslavnostnějším pánským úborem se stal smoking), se posunula i úroveň dámského slavnostního šatníku. Pokud si pán pro danou událost obleče tmavý oblek, dáma může jít v malých černých (koktejlkách). Pokud je na pozvánce black tie, pán si tedy bere smoking a dáma tudíž velkou večerní róbu. Pozvánka s předepsaným úborem „Cravate blanche“ znamená velké večerní šaty. Pokud jste pozvána na ples, musíte myslet na šířku sukně, vhodnou pro ladný krok po parketu. Délka je poněkud „odvážnější“, může se ukázat i kotník dámy.

K večerním šatům, dlouhé róbě s dekoltem, nosí dáma nejvzácnější šperky. Pokud je dekolte hluboký, může přes něj přehodit lehký šifonový šál. Nemusí ale vždy oblékat pouze dlouhé šaty: současnost dovoluje také večerní kalhotový kostým nebo dlouhou sukni s večerním blejzrem.

Pro dámu existují také pravidla, jaký plášť nosit k dlouhým šatům. Nedoporučuje se běžný polodlouhý kabát, a to ani kožešinový. Vhodné jsou: velký šál (kožešinová štola), společenské (večerní) sako (smokingového typu) nebo maxiplášť.

Tipy:

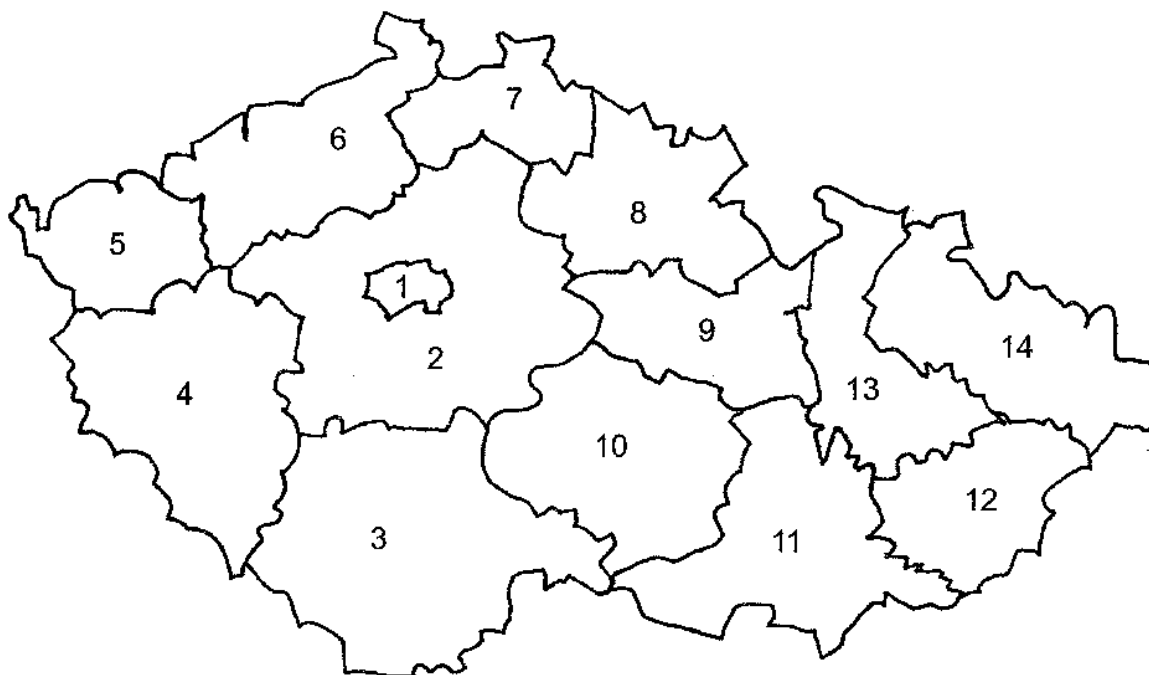
- Dámy, pozor na hloubku výstřihu!
- Večerní kabátky a štolky patří k šatům, neodkládají se v šatně, jen se odloží na opěradlo židle.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Česká republika v číslech a údajích

PŘEHLED KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY

4. Plzeňský kraj

Tvoří západní část republiky. Nejvyššími polohami jsou pohoří Šumava a Český les. Střed vyplňuje Plzeňská kotlina, kde se stékají západočeské řeky, aby se spojily do řeky Mže (Berounka). Na území kraje se nachází ložiska kaolínů a dalších keramických surovin na sever od Plzně, na jih od Plzně jsou pak vápence a stavební suroviny. Krajem procházejí důležité mezinárodní železniční a silniční komunikace (dálnice Praha – Rozvadov), které spojují Českou republiku hlavně s Německem.

Průmysl je soustředěn především do Plzně a okolí. Hlavními odvětvími jsou průmysl strojírenský (podnik Škoda Plzeň), keramický a potravinářský.

Centrem kraje je Plzeň. Dalšími významnými městy jsou Klatovy a Domažlice (centrum Chodska). Turisticky zajímavými oblastmi jsou Šumava a městská památková rezervace v Domažlicích.

5. Karlovarský kraj

Na území kraje se nachází Krušné hory a Slavkovský les. Územím protéká řeka Ohře, podél které se rozkládá Sokolovská pánev, která je ekonomickým centrem kraje.

Toto území je značně ovlivněno těžbou surovin. V minulosti se zde těžily barevné kovy v Krušných horách, po válce uran v Jáchymově. V současné době tvoří největší bohatství kraje doly na hnědé uhlí v okolí Sokolova a Chebu. Na území kraje jsou i významná ložiska kvalitních keramických surovin. Nejcennějším přírodním zdrojem je však velké množství minerálních pramenů, které vedlo k rozvoji lázeňství.

V hospodářství kraje převládá průmysl. Je zde zastoupen především těžební průmysl, energetický průmysl, sklářský, keramický a chemický průmysl. Kromě toho zde

nacházíme i průmysl potravinářský, textilní a strojírenský. Ve městě Kraslice je soustředěna výroba hudebních nástrojů. Celostátní význam má lázeňství, se kterým je spojen i rozvoj cestovního ruchu (lázně Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Jáchymov). Problémem kraje je konflikt mezi lázeňstvím a poškozeným životním prostředím v důsledku rozvoje těžebního a energetického průmyslu. Zemědělství je méně významné.

6. Ústecký kraj

Představuje hlavní energetickou základnu státu. Jih kraje tvoří úrodné nížiny podél řek Ohře a Labe se suchým a teplým podnebím, sever Krušné hory. Na území kraje se nachází největší ložisko hnědého uhlí v České republice. Intenzivní těžba hnědého uhlí zde však značně poškodila krajinu, a to zejména na území okresů Most, Chomutov a Teplice. Kvalitou životního prostředí se nachází na posledním místě v republice.

Kraj má hlavně průmyslový charakter. Převažuje těžební a energetický průmysl (tepelné elektrárny – Počerady, Tušimice, Prunéřov). Z dalších odvětví se uplatňují chemický, papírenský a sklářský průmysl. Zemědělství má dobré podmínky v jižních okresech Litoměřice a Louny. Zvláště v okolí Litoměřic se daří zelenině a ovoci. V okolí Loun a Žatce se pak pěstují vynikající druhy chmele.

Krajem protéká řeka Labe, která je zde splavná, a proto je využívána jako vodní cesta pro přepravu uhlí i jako dopravní cesta pro spojení s Německem.

Turisticky zajímavá oblast je Děčínsko, kde se nacházejí unikátní pískovcové scaly. Toto území bylo vyhlášeno národním parkem.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

Krajanské informace
prosinec 2011 a leden 2012

13

VLASTENECKÝ KALENDÁŘ

LEDEN

- 1. leden 1969** – Federalizace ČSSR; rozdělení na Českou socialistickou republiku a Slovenskou socialistickou republiku (zákon 143/1968 Sb. schválen 27. října 1968)
- 1. leden 1993** – oficiální zánik České a Slovenské Federativní Republiky
- 4. leden 1874** – Narozen Josef Suk, významný český houslista a hudebník
- 9. leden 1890** – Narozen Karel Čapek, velice významný český spisovatel a antifašista
- 10. leden 955** – Ota I. a Boleslav I. porazili Maďary na řece Lechu
- 10. leden 1913** – Narozen Gustáv Husák, poslední československý komunistický prezident (1975-1989)
- 14. leden 1092** – Zemřel Vratislav II., 14. český panovník a první český král (kolem r. 1085)
- 16. leden 1969** – Na Václavském náměstí v Praze se upálil student Jan Palach, který tak protestoval proti sovětské okupaci Československa
- 18. leden 1174** – Zemřel Vladislav II., 21. český panovník a druhý český král (zřejmě dědičně 1158)
- 19. leden 1969** – Zemřel Jan Palach, který se 16. ledna 1969 upálil na Václavském náměstí v Praze
- 20. leden 1612** – Zemřel Rudolf II. Habsburský, 47. český panovník, který si za hl. město říše vybral Prahu
- 23. leden 1919** – Započala sedmidenní válka Československa s Polskem o Těšínsko – obsazení Těšínska Polskou armádou bylo napadeno Československými vojsky a legiemi
- 25. leden 1969** – Proběhl pohřeb Jana Palacha, který se 16. ledna 1969 upálil na Václavském náměstí v Praze
- 26. leden 1950** – Narozen Ivan Hlinka, čs. hokejista a trenér českého národního hokejového týmu
- 27. leden 1945** – Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti (váže se k osvobození vězňů v Osvětimi)
- 28. leden 1975** – Zemřel Antonín Novotný, 3. čs. komunistický prezident (1957–1968)
- 31. leden 1919** – skončila sedmidenní válka mezi Československem a Polskem o Těšínsko, byla stanovena demarkační linie a uzavřen mír

Zpracovala: Mirka Schullerová

Zábava

a. ČEŠTINA

L	K	Ě	N	Y	L	E	P
E	J	CH	M	Ý	Ř	Í	L
T	S	I	K	V	Ý	I	B
A	D	O	B	Y	T	E	K
V	P	O	Ý	O	R	Ž	N
Y	L	Ý	M	T	H	Y	L
B	Y	Y	E	D	Y	L	A
O	Š	Ý	P	E	L	S	Č
L	K	E	T	Y	B	Á	N

Dnes jsem pro vás připravila jen samou zábavu – jak také jinak, ve vánočním a výročním čísle!

1. V osmisměrce najděte a vyškrtajte tato vyjmenovaná slova:

dobytek, chmýří, Litomyšl, lýko, lyže, nábytek, obyvatel, pelyněk, plyš, slepýš, sytý

Z nevyškrtaných písmen vyšla věta:

2. Vyhledejte a opravte gramatické chyby v následujícím textu:

Chceš být doma chválen jako Lybor? Tak bystře najdi všechny chyby v textu. Lybor je víborný žák. Naučil se brzy násobit osmi. Násobky umí, jako když byčem mrská. Občas je ale třeba ho k práci pobízet. Pomáhá s úklydem bytu, dokáže přibýt hřebík a nabílit zeť. Zbívá mu čas i na hraní s plišovým medvídkem.

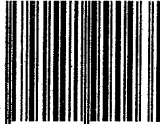
Naše mamynka má plno práce. Každé ráno brzy vstává, aby mi mohla udělat svačinu. Pracuje v úřadě, kde musí odpovídat lydem na jejich otázky. Když přijde domů, nejprve nakoupí a pak si se mnou chvilku povídá o škole. Já se starám o našeho bena, chodím s ním na procházky a krmím ho.

Připravila Radka Hejmalová-Millar

b. HÁDANKA

KŘÍŽOVKA (z luštitelského čtrnáctideníku Sfinga)

Pro všechny luštitelé od pana Jardy z Pretorie

č. 232 -oj-	Primitivní zavazadlo	Vydání známek	1. díl tajenky	Centrum staro- věkého Sumeru	Ukazovací zájmeno	Bojová akce	 Spojovací krouce- ním	2. díl tajenky	Sportovní odvětví	Básnická číslovka					
Budova pro maškarní plesy							Starší jednotka aktivity								
Soška boha lásky							Mříže (hovor.) Buddhist. hrobka								
Žádná věc				Načichlé Zmrzlé vodní páry											
Kratší prozaický útvár					Bicí Sestava prvků v karate					Kteráž					
Bylina zlatobýl						Zbožná úcta Hlas pěnkavy									
 Vinění vnímané sluchem	Lázně u Čer. moře Opera G. Verdiho						Lihovina s chutí jalovce Dav lidí				Šéf mafie 	Uršulka	3. díl tajenky	Člověk vedoucí odřikavý život	Nezů- stávat pozadu
Zastavit se u někoho						Pokusný primát Karibský stát					Tropický jedovatý strom Zhruba				
Poloha na kruzích				Hl. město Turecka Francouz. komik						Řídké bláto Zbrojnoš					
Konzer- vovat pomocí kouře					Částečná Cukro- vanská probělka				Kytovec Pařížský lupič						
Bývalý lídr KDU-ČSL						Zobáci Někdejší plášť bez rukávů							Mluva Cirkusový stan (slang.)		
 22. stát USA	Teorie morálky Pomocná skruž						Druh pásovice Šťouch				Seknouti Nájemné auto				
Předmět obcho- dování						Pefej Znova				Pracovat sekyrou Jm. zpěv. Filipové					
Druh gibbona				Rozestup nýtů Kapitán Nautilu						Šplhadlo τ				Pojíždět po ranveji	Dokazo- vaná složka v látce
Závěreč- né slovo modlitby					Hasnice Slovensky domácky „Láďův“				Kresba dřeva Druh javoru						
Rozkaz (slang.)						Výškař a dálkař Flundra							Jednotka hlasitosti Muž. jm. (z řečt.)		
Iluze pohybu v kresle- ném filmu							Rámus Domácky Ignác				Pranice Druh egyptské bavlny				
Téměř nic						Francouz. „nahá“ Tělocvič- ný povl				Foto- grafická vývojka Období					
Afka				Zmužilé							Velká 100 m² Kód Ománu				
 594051990035				Slavnost- ní řeč (expr.)					Debato- vat						
				Leník					Prvohorní hlavo- nožec						Pomůcka Amidol, nue

Otázky z historie:

Položíme Vám dvě otázky z historie. Je to opravdu zajímavé a myslíme, že budete výsledkem sami překvapeni. Nepodvádějte a na správné odpovědi se podívejte až si zkusíte zodpovědět otázky (viz. *Také Wikipedie*).

1. Otázka - Představte si situaci. Znáte těhotnou ženu, která už porodila 8 dětí. Z nich jsou tři hluché, dvě slepé a jedno je mentálně postižené. Ona sama trpí syphilisem. Čeká další dítě. Doporučili byste jí potrat?

ANO nebo NE?

Než se dozvíte odpověď zkuste odpovědět ještě na druhou otázku

2. Otázka - Představte si situaci. Je potřeba zvolit světového vůdce a vy máte na výběr tři kandidáty:

A) První kandidát se schází se zkorumpovanými politiky a své myšlenky konzultuje s astrology. Má dvě milenky, kouří jednu za druhou a pije osm až deset skleniček Martini denně.

B) Druhý kandidát byl dvakrát vyhozen z úřadu, vstává v poledne, na univerzitě užíval opium a pije velkou lahev whisky denně.

C) Třetí je válečný hrdina, odmítá maso, nekouří, pije příležitostně pivo a nemá žádné mimomanželské styky a aféry.

Tak co máte jasno, kterého vůdce by jste vybrali?

Odpovědi na 2. otázku

Kandidát A: Franklin D. Roosevelt

Kandidát B: Winston Churchill

Kandidát C: Adolf Hitler

Vybrali jste si správně? ☺ A mimochodem odpověď na první otázku je správně NE (nedoporučili). Pokud jste hádali ano, zabili jste Beethovena.

c. ČESKÉ OSOBNOSTI

Mistr Jan Hus

Náboženský myslitel, kazatel, reformátor, učitel, kněz...

Český náboženský myslitel, kazatel a reformátor Mistr Jan Hus se narodil v roce 1371 v Husinci u Prachatic. O jeho dětství mnoho nevíme, většinou jde pouze o legendy.

Studoval na pražské univerzitě artistickou fakultu, kde získal v roce 1396 titul mistra svobodných umění. V roce 1398 začal přednášet, zapsal se na teologickou fakultu a nechal se vysvětit za kněze. Jako učitel používal v psaném projevu hlavně latinu.

Od roku 1402 kázal Hus v Betlémské kapli. Kritizoval bohaté církevní hodnostáře a nešvary bohatého panstva. Získal si tím obdiv široké vrstvy pražské společnosti, od chudých lidí až po královskou společnost. Lidé byli nadšeni, že slyší názory, které oni nahlas vyslovit nesměli.

Husovým vzorem byl Viklef, jehož učení proniklo do Čech koncem 14. století. Hus veřejně obhajoval jeho knihy a tím si proti sobě poštval církevní vrchnost.

Do doby, kdy měl Hus sympatie arcibiskupa Zbyňka Zajíce, krále Václava IV. a královny Žofie, byla mu jeho kázání tolerována. V roce 1408 se ale arcibiskup postavil proti každému, kdo uznával Vikléfa a přikázal všem odevzdat jeho spisy. Čeští mistři i studenti odmítli poslušnost a spisy nevydali. Pražský arcibiskup dal v roce 1410 spálit Vikléfovy spisy jako kacířské a na Husa uvalit klatbu.

Hus měl přísný zákaz konat v Praze církevní obřady. Nebral však

papežův příkaz vážně, odvolával se na Kristovo učení. Náklonnost krále a královny pro něj skončila. Hus raději opustil Prahu a usadil se na Kozím hrádku v jižních Čechách a v roce 1414 na Krakovci. Zde kázal venkovskému lidu a psal česká díla.

Čechy znamenaly pro Husa bezpečí. Král Václav IV. ho nemohl vydat žádnému soudu, protože by bylo české království nařčeno z kacířství. Nebezpečí ale přišlo od koncilu, který zasedal v jihoněmecké Kostnici.

Císař Zikmund vyzval Husa, aby se omluvil za své kacířství před církevním koncillem. Žádal jeho podřízení se autoritě církve. Jakmile vstoupil Hus na půdu církve, podléhal církevnímu právu a podle něj už byl předem odsouzen. V Kostnici byl zatčen a uvězněn.

Hus věděl, že jako kněz-kacíř může dostat trest doživotního žaláře, pokud se omluví, nebo bude upálen, pokud omluvu odmítne. Církev ho obvinila i z názorů, které nikdy nehlásal. Ani po dlouhém vězení, tělesných trestech a psychickém

tlaku, Hus neustoupil ze svých názorů a byl 6. července 1415 upálen na hranici před hradbami Kostnice a to na místě, kam se zahrabávali koně. Kati Husův popel vyhrabali a hodili ho do Rýna, aby z Husa, jako z kacíře, nic nezůstalo a aby jeho příznivci nemohli uctívat jeho ostatky. Hus ale dobře věděl, že jeho smrt bude mít v Čechách obrovský ohlas.

Rok po Husově smrti padl do spárů ohně také jeho věrný přítel, stoupenec reformy Jeroným Pražský.

Husovo učení dalo vzniknout husitskému hnutí, české reformaci a úsilí o proměnu katolické církve. Zasloužil se vydání Dekretu kutnohorského, který podstatně zmenšil význam německých mistrů. Husovi se také přiznává zásluha na reformě českého pravopisu - začal jako první používat čárky. Byl prvním z českých spisovatelů, který dbal na čistotu jazyka.

Zpracovala: Mirka Schullerová

VÁNOČNÍ ŠTOLA

Vánoční tvarohová štola je velice oblíbený vánoční moučník.

INGREDIENCE:

500 g hladké mouky
250 g tvarohu
150 g másla
150 g cukru
1 kypřicí prášek
1 vanilinový cukr
2 vejce
60 g kandovaného ovoce
60 g rozinek namočených v 40 ml rumu
60 g mandlí, oříšků
citronová kůra
máslu na potřetí
moučkový cukr
Poznámka: jedná se o menší štolu, pokud chcete větší, zdvojnásobte množství všech surovin.

POSTUP:

Smícháme prosátou mouku s cukrem, vanilinovým cukrem a kypřícím práškem. K tomu přidáme tvaroh, měkké máslo, vejce, rozinky v rumu, nasekané mandle, kandované ovoce a nastrohanou citronovou kůru z citronu. Dobře vypracujeme těsto, ze kterého vytvoříme polodlouhou placku, kterou přepůlíme. Těsto můžeme rozdělit na dva kousky. Dáme ji na plech vyložený papírem, potřeme rozpuštěným máslem a pečeme asi 45 - 50 minut při teplotě 180°C. Během pečení štolu 4x potřeme máslem. Hotovou vánoční štolu zase potřeme rozpuštěným máslem a pocukrujeme moučkovým cukrem. Tvarohová štola chutná nejlépe na druhý den.

DOMÁCÍ RAFAELO KULIČKY

INGREDIENCE:

1 sladké kondenzované mléko
1 balení kokosu (200 g)
100 g mandlí
kokos na obalení

POSTUP:

Strouhaný kokos smícháme se sladkým kondenzovaným mlékem a necháme směs odpočinout přes noc v lednici. Další den spaříme mandle, které pak oloupeme. Tvoříme kuličky, dovnitř dáme jednu mandli a obalíme v kokosu. Rafaelo necháme ztuhnout. **Domácí rafaelo** je moc dobré, proto klidně udělejte dvojitou dávku. Tvoříme kuličky, do kterých dáme mandle a obalíme v kokosu. Nakonec dáme **rafaelo** ztuhnout.

RUMOVÉ KULIČKY

Rumové kuličky patří mezi velmi oblíbené nepečené vánoční cukroví.

INGREDIENCE:

400 g piškotů
120 g másla
200 g moučkového cukru
100 g ořechů
50 g kakaa
80 ml rumu
trošku šťávy
kokos na obalení

POSTUP:

Piškoty rozdrtíme nebo umeleme. Polijeme je rumem a dvěma lžicemi libovolné šťávy. Mezitím utřeme cukr s máslem a kakaem. K tomu pak přidáme mleté ořechy. Těsto smícháme s piškoty a necháme chvíli odstát. Tvoříme kuličky, které obalíme například v kokosu a uchováme je v chladu.

VÁNOČNÍ PUNČ

INGREDIENCE:

50 g rozinek
100 ml rumu
250 ml silného čaje
250 ml červeného vína
2 plátky citronu
vanilkový cukr
skořice
cukr dle potřeby

POSTUP:

Rozinky naložíme do rumu, kde je necháme asi dvě hodiny. Mezitím čaj s vínem, citrónem, vanilkovým cukrem a skořicí přivedeme k varu. Do sklenic dáme rum s rozinkami a zalijeme uvařenou směsí. Vánoční punč osladíme dle chuti.

Na světě existuje mnoho záhad, které lidé nedokáží vysvětlit. Mezi ně patří i tajuplná souhra náhod v životech dvou amerických prezidentů. Abraham Lincoln a John F. Kennedy hodně podobné osudy – jen posuďte sami.

Abraham Lincoln byl vybrán do kongresu v roce 1846

John F. Kennedy byl vybrán do kongresu v roce 1946

Abraham Lincoln byl zvolen prezidentem v roce 1860

John F. Kennedy byl zvolen prezidentem v roce 1960

Oba prezidenti se zaměřili zejména na ochranu lidských práv.

Manželky obou prezidentů potratily, když bydlely v Bílém domě.

Oba prezidenti byli zastřeleni v pátek.

Oba prezidenti byli postřeleni do hlavy.

Lincolnova sekretářka se jmenovala Kennedy... Kennedyho sekretářka se jmenovala Lincoln...

Oběma prezidentům dopomohli k vládě jižané s příjmením Johnson.

Andrew Johnson, který Lincolnovi pomáhal s volební kampaní se narodil v roce 1808. Lyndon Johnson, který Kennedymu pomáhal s volební kampaní se narodil v roce 1908.

Oba prezidenty zavraždili jižané... John Wilkes Booth, který zavraždil Lincolna, se narodil v roce 1839. Lee Harvey Oswald, který zavraždil Kennedyho se narodil v roce 1939. Lee Harvey Oswald a John Wilkes Booth byli zavražděni ještě před soudním procesem. Oba vrazi používali tříčlenné příjmení. Celé příjmení má patnáct písmen.

Lincoln byl zastřelen v divadle „Ford“. Kennedy byl zastřelen v autě značky „Lincoln“.

Lincoln byl zastřelen v divadle. Vrah utekl a schoval se ve skladišti. Kennedy byl zastřelen z blízkého skladiště. Vrah utekl a schoval se v divadle.

Lincoln byl týden před svou smrtí v Monroe v Marylandu. Kennedy byl týden před svou smrtí u Marilyn Monroe.

Náhody? Záhada? Co myslíte, hmm?

Zajímavosti o Vánočních Svátcích

Vánoce jsou po Velikonocích druhým nejdůležitějším křesťanským svátkem, slaví se od 25. prosince do první neděle po 6. lednu dle křesťanské tradice, ale obecně je pod termínem Vánoce možno chápat i 24. prosince či i předcházející dobu adventu.

Vánoce tradičně oslavují narození Ježíše Krista, ale rozšířeně jsou chápány také jako jeden z nejvýznamnějších civilních svátků. Tradice oslavy pochází z dávných předkřesťanských dob a souvisí s oslavou slunovratu. Dalším podnětem k zavedení vánočních oslav se stala snaha křesťanských teologů, žijících v 3. století, vypočítat přesné datum Ježíšova narození. Všeobecně se Vánoce v křesťanské církvi slaví od 7. století. Nejstarší oslavy narození Páně probíhaly zřejmě v Římě. První písemná zpráva o Vánočních Svátcích se váže k roku 336.

Vánoce na mapě světa

S motivem Vánoc se setkáváme nejen v křesťanské víře, v literatuře, malířství, sochařství a poezii, ale také v zeměpise.

Tak třeba v roce 1490, kdy se Vasco de Gama vydal na rozkaz portugalského krále na cestu do Indie, přepadla ho u Mysu dobrá naděje silná bouře. Mořeplavci se už loučili se životy, když náhle bouře ustala. Po další plavbě uviděli 25. prosince námořníci zemi, kterou nazvali Vánoční země - Terra Natalis. Dnes tuto zemi na jihovýchodě Afriky známe jako Natal a přístav Port Durban se dříve jmenoval Port Natal - Vánoční přístav.

Anglický kapitán James Cook na své třetí výpravě Tichým oceánem přistál 24. prosince 1777 na neznámém ostrově, který nazval Vánoční ostrov. Kromě toho existují ještě tři další Vánoční ostrovy. Jeden je u kanadského pobřeží, ale je tak malý,

že není zakreslen na mapě. Druhý leží v Tichém oceánu u ostrova Jávy a až do roku 1888 byl neobydlen. Třetí je také v Tichém oceánu a patří do souostroví Sporad.

Jménem Vánoc byl pokřtěn i záliv na západním pobřeží Ohňové země. V americkém státě Oregon jsou Vánoční jezera a další Vánoční jezero je v Austrálii. Tam se nachází i Vánoční potok. V Peru je Vánoční hora.

Koledy

Koleda označuje původní píseň, kterou zpívaly děti při obcházení jednotlivých domů a koledovaly si o výslužku. Tu představovalo především jídlo nebo pití. Tento zvyk se v Čechách udržel už jenom na vsi.

Dnes se koledou označuje píseň s vánoční tematikou, původně s náboženským obsahem. Historie vánočních koled sahá do 13. století a podle legend je autorem první koledy František z Assisi (1181 - 1226).

V Čechách je starodávny obyčej koled a koledování doložen ještě v předhusitských dobách. Vzdělaný mnich Jan z Holešova sepsal v Břevnovském klášteře spis "Štědrý večer", ve kterém zachytil vánoční obyčeje a zvyky a neopoměl popsat ani vánoční písně.

Štědrý večer

Štědrej večer nastal, štědrej večer nastal,
koledy přichystal, koledy přichystal.

Panímámo vstaňte, panímámo

vstaňte,
koledu nám dejte, koledu nám dejte.
Panímáma vstala, panímáma vstala,
koledu nám dala, koledu nám dala

Vánoce v cizích jazycích

Anglicky: Christmas
Arabsky: id al-milad
Dánsky: jul
Esperanto: Kristnasko
Finsky: joulu
Francouzsky: Noel
Hebrejsky: chagamolad hanotsri
Holandsky: Kerstmis

Chorvatsky: Bozic
Indonésy: Hari Natal
Italsky: Natale
Japonsky: kurisumasu [krismas]
Maďarsky: karácsony
Německy: Weihnachten
Norsky: jul
Polsky: Boze Narodzenie
Portugalsky: natal
Rumunsky: Graciun
Rusky: raždestvó
Řecky: Christouyenna
Španělsky: Navidad
Švédsky: jul
Turecky: Noel

Zpracovala: Mirka Schullerová

g. HUMOR

*Ráno po Novém roce se muž budí a při pohledu do zrcadla si povídá:
Je vidět, že začal rok Králíka: červené uši, napučené velké oči, zarostlá chlupatá tvář!

*Sousedky stojí na chodbě a drbou. Okolo jde Pepíček a slyší, co si paní od vedle povídají. Přejde domů a říká tátovi:
"Tati, letos budeme mít hodně cukroví."
"Jak to?" Opoví táta.
"No protože sousedky říkaly, že máma už měsíc peče s listonošem."

*Říká Pepa: "Budeme mít pěkné Vánoce - dám ženě tisícovku, ta ji dá babičce, ta zase dědečkovi a ten ji dá mně. Já ji potom vrátím sousedovi, od kterého jsem si ji vypůjčil a jsme všichni spokojeni!"

*Pečeme na Vánoce - Rychlé rumové pralinky.

Vezmeme dutou čokoládovou figurku, odhryzneme jí hlavu a dolijeme až po okraj rumem.
Neskladujeme a hned konzumujeme!

* Dvě blondýny hledají v lese vánoční stromček. Asi po 2 hodinovém a usilovném hledání: "Tak co našla si ho??" "Ne"
"Tak víš co?? Vezmem nějaký bez ozdob."

Zpracovala: Mirka Schullerová

Nevolnost: Aby cestování nebylo trápení!

Chystáte se na dovolenou, ale místo toho, abyste se těšili, máte strach, jak zvládnete dlouhou cestu autem, nebo letadlem? Ano, pro mnohé z nás, děti i dospělé, je cestování doslova utrpením.

Proč je nám zle v autě či autobuse?

I když nejčastějším projevem cestovní nevolnosti neboli kinetózy je žaludeční nevolnost a zvracení, jádro problému sídlí v mozku. Ten totiž dostává v průběhu cesty dva protichůdné signály – oči při jízdě vidí, že se hýbáte, ale tělo je vlastně v klidu.

Kinetóza může mít i nervovou formu, která se projevuje závratí, bolestmi hlavy, pocitem slabosti. Tu pravděpodobně vyvolává obava z cesty, přesunu do jiného, neznámého prostředí.

Co nám hrozí v letadle?

Každý zažil nepříjemný tlak v uších při vzletu a přistání. Při stoupání klesá okolní atmosférický tlak, a v uchu proto vzniká přetlak. Aby došlo k jeho vyrovnání, musí se otevřít tzv. Eustachova trubice, která spojuje střední ucho s nosohltanem.

Pomůže třeba polykáním naprázdno. Při přistávání či sestupu letadla do menší výšky vzniká pravý opak. Okolní atmosférický tlak stoupá, v uchu je podtlak, proto bychom měli do středního ucha vzduch vhánět. Nos ucpeme prsty a foukáme proti odporu, tím přetlak vytvoříme.

Jedete s dětmi? Zpívejte si a hrajte!

Cestovními nevolnostmi často trpí děti. Vhodnou prevencí je i to, že rozptýlíme jejich pozornost, aby neměly na nepříjemné pocity čas. Výbornou pomůckou je například zpěv, díky němuž dítě musí pravidelně dýchat. Stejnou službu ale udělají i tzv. automobilové hry – Slovní fotbal, Hádej, kdo jsem a podobně.

Správná řešení:

Čeština:

1. Věta: Jsi výborný hledač.

2. Chceš být doma chválen jako Libor? Tak bystře najdi všechny chyby v textu. Libor je výborný žák. Naučil se brzy násobit osmi. Násobky umí, jako když bičem mrská. Občas je ale třeba ho k práci pobízet. Pomáhá s úklidem bytu, dokáže přibít hřebík a nabílit zeď. Zbývá mu čas i na hraní s plyšovým medvídkem.

Naše maminka má plno práce. Každé ráno brzy vstává, aby mi mohla udělat svačinu. Pracuje v úřadě, kde musí odpovídat lidem na jejich otázky. Když přijde domů, nejprve nakoupí a pak si se mnou chvilku povídá o škole. Já se starám o našeho Bena, chodím s ním na procházky a krmím ho.

7 rad pro pohodovou cestu!

- Před cestou nikdy nejezte těžká jídla. Volte lehce stravitelné pokrmy a menší porce.

- Rozhodně před cestou nebo během cesty nekonzumujte alkoholické nápoje. Z tekutin je nejvhodnější neperlivá nebo jemně perlivá minerálka s vyšším podílem hořčíku, který působí protikřečově. Možný je také přírodní čaj, například zelený nebo rakytníkový.

- Samozřejmě před cestou užijte léky proti kinetóze.

- Po cestě se pak snažte zafixovat pohled na vzdálený nepohyblivý předmět a zvyšte proud vzduchu na obličeji.

- Při nervové formě kinetózy pomáhají také cucavé tablety, které zvýší krevní tlak. Jsou lepší než káva, která organismus odvodňuje.

- Pokud cestujete letadlem, před letem si pročistěte nos nosním sprejem nebo kapkami.

- Za letu je dobré žvýkat nebo cucat bonbony.

Stresující hluk

Pro domácí mazlíčky je Silvestr utrpením. Během roku nejsou vystaveni extrémnímu hluku a tak je velký silvestrovský randál stresuje. Obvykle stačí zavřít je na noc do bytu či domu a nenechávat venku, protože pes při střelbě je dezorientován a může se dát na úprk. Na přivolání pak samozřejmě nereaguje. Někdy může dojít z nervového vypětí k epileptickému záchvatu.

Pokud je pes nebo kočka velice citlivá, může mu veterinář předepsat uklidňující lék. Ten se aplikuje podle stáří a váhy psa nebo kočky.

Rovněž přecpávat psa a kočku cukrovím a chlebičky není vhodné.:)

Zpracovala: Mirka Schullerová

